

ТЕАТАР

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ НИШ

THEATRE
AT THE
CROSSROADS

на раскрсју

ОСНИВАЧ
НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
НИШ

ГРАД НИШ

№4

петак

9. октобар • 2026. година

5 – 11. 10. 2026.

ХРОНИКА ФЕСТИВАЛА

ФЕСТИВАЛ ДРАМЕ И ПОЗОРИШТА БАЛКАНСКОГ КУЛТУРНОГ ПРОСТОРА | FESTIVAL OF THEATER OF THE BALKAN CULTURAL SPACE

СИНОЋ НА ФЕСТИВАЛУ – Љубомир Симовић • ПУТУЈУЋЕ КАЗАЛИШТЕ ШОПАЛОВИЋ
Сатиричко казалиште Керемпукх (Загреб, Хрватска)

ВЕЧЕРАС НА ФЕСТИВАЛУ – Лоренс Сенелик, Јевгениј Шварц • ЗМАЈ
Местно гледалиште љубљанско (Љубљана, Словенија)

Увек је право време за позориште

На трећем округлом столу 7. издања фестивала „Театар на раскршћу“ разговарали смо о представи *Пућујуће казалишће Шојаловић* Љубомира Симовића у драматизацији и адаптацији Доре Делбианко, у режији Александра Поповског, а у продукцији Сатиричког казалишта „Керемпух“ из Загребa у Хрватској.

Ово је код нас, у Србији, један култни позоришни текст и преведен је на двадесетак језика, готово све европске, а извођен је широм света, у преко 200 позоришта, а највише је извођен на француском говорном подручју. Симовић је у ствари само језик, будући да је он био песник, и тим језиком он је освојио и позориште, рекла је Оливера Милошевић, позоришна критичарка и новинарка, на самом почетку разговора.

Марина Миливојевић Мађарев подсетила је на праизведбу овог текста у Југословенском драмском позоришту. То је била прва представа Јована Ћирилова, односно његов такозвани други златни период у Југословенском драмском позоришту. Овај комад је изузетно

важан зато што се појављује у једном значајном тренутку, а то су осамдесете године прошлог века, када је та једна социјалистичка фасада почела озбиљно да пуца. Током Другог светског рата и у Београду и у Загребу рат је био веома жив, а онда када је дошло ослобођење, у Београду су неки глумци стрељани, а једна наша чувена глумица спасила се стрељања само због своје популарности, али одузета су јој сва грађанска права и она је умрла у тешкој беди. Позориште је на неки начин добило жиг и морало се испитивати да ли игра у правом тренутку. Осамдесетих година се праве представе у којима се ови глумци рехабилитују и једна од кључних представа је управо била *Пућујуће позоришће Шојаловић*, којом се, између осталог, приказује спасавање душе човека, а то је оно што Софија уради Дробцу. Важно је и то што овај текст показује како је позориште направљено као прљаво, као проституција, као неумерена забава, а глумци као људи који нису честити грађани. Мислим да је ово сјајан тренутак да се овај текст

игра управо зато што показује да је увек добар тренутак. Овај превод је односно адаптација, јер су они морали да изместе топониме, да Дробца од једног српског сељака са шајкачом на глави претворе у неког ђиду у оделу и на сцени смо видели да су срећно кроз то прошли, што је вредност ове представе.

Врло је важно и контекстуализовати Сатиричко казалиште „Керемпух“ у оквиру загребачких и хрватских позоришта. Ово позориште је у једном периоду било посматрано као неко забављачко позориште у које се иде када људи желе да се смеју. Међутим, у последњих неколико година, „Керемпух“ се претворио у једно врло озбиљно позориште у свом жанру, које има свој сјајан ансамбл, и женски и мушки, и стално доноси нека репертоарска изненађења, а у исто време има неке представе које имају високи стандард, што показује и ова представа, истакла је Жељка Турчиновић, позоришна критичарка.

Ако говоримо о терапеутском деловању позоришта, управо сцена између Софије и Дробца асоцира на Андрићеву приповетку *Аска и вук* и као што Аска игра за живот, тако и Софија из свог глумачког бића игра за живот извлачећи из сећања неке текстове и импровизујући, али са свешћу да мора да игра, рекла је Јелена Перић, позоришна критичарка.

Јована Станковић

РЕЧ КРИТИКЕ | ПУТУЈУЋЕ КАЗАЛИШТЕ ШОПАЛОВИЋ

Сатиричко казалиште Керемпих (Загреб, Хрватска)

МОЋ КАЗАЛИШТА У ВРТЛОГУ РАТА

На Фестивалу је гостовало Сатиричко казалиште Керемпих упризоривши култни текст Љубомира Симовића Путуюће казалиште Шопаловић у режији Александра Поповској и језичној и драматуршкој прилагоди Доре Делбианцо. Ово је хрватска праизведба текста

која је била у априлу 2026 у Загребу.

Ради се о гротескној трагикомедији као створеној за мрачна времена. Тема је моћ казалишта и умјетности у тренутку кад оружје преузима главну ријеч у људским животима. Требају ли музе зашутјети када људи пате и страдавају, када страх, тјескоба и несигурност владају њиховим животима? Ова представа говори супротно. У казалишту је владавина духа, добрих вибрација и утјехе коју пружа умјетност.

У занатској редатељској поетици Поповског, глумачки ансамбл је раизгран

у намјери да докаже да је дух умјетности непобједив докле год нас може слатко насмијати. Сугестивна дружина путуюћих умјетника доказује да је моћ умјетности, а у глумачком ансамблу посебно се истичу Борко Перих, Марко Маковичић и Тарик Филиповић. Поповски ствара духовиту, на махове комедиографски каотичну, а надасве трагичну казалишну машину која потврђује неуништивост умјетничког духа у најмрачнијим временима.

Жељка Турчиновић

РЕЧ КРИТИКЕ | ПУТУЈУЋЕ КАЗАЛИШТЕ ШОПАЛОВИЋ

Сатиричко казалиште Керемпук (Загреб, Хрватска)

ГЛУМАЧКА ЈЕ СУДБА НЕИЗВЕСНА

Класична поетска драма с елементима трагедије и хумора прва је сценска поставка Симовићевог текста на некој од хрватских театарских сцена, па је стога синоћње извођење изазвало још већу пажњу фестивалске публике.

Основно питање које овај комад покреће јесте да ли у тешким, ратним временима глумци треба да наставе с играњем док изнад њихових глава на градским трговима висе обешени грађани. Ова дирљива представа на горко сатиричан начин проговара о важности игре и слављењу свега онога доброг што нам

уметност може донети, чак и у тешким временима.

Свака улога је добро промишљена, а редитељ Поповски, на себи својствен начин изналази сценска решења. Вешто се смењују тешке ратне сцене и сцене хумористичне које се везују за глумце путујућег позоришта. Сви Симовићеви јунаци на себи својствен начин носе тешку судбину, а глумачка поставка овог комада показала је да је добро разумела своје сценске задатке.

Важно је напоменути да је текст преведен на хрватски језик, да су топоними промењени, али да је универзална порука о значају театра и уметности уопште и даље врло јасна и недвосмислена.

Љубав према животу уметницима је исто што и љубав према професији. Иако некада живе у паралелној стварности или по-

пут Хамлета, а као Симовићев Филип, беже у неко своје такозвано лудило, људи танане душе, који свет осећају другачије, јесу с разлогом међу нама да би нам осветили и у нама пробудили осећај за емпатију, лепоту, радост стварања.

Сценографија крвавог платна знак је ужаса који се шири брзо попут црвених трагова на белој позадини. За јунаке ове драме, истиче се више пута, позориште није професија већ начин преживљавања, а трагична смрт једног од њих може се сматрати као приношење жртве богињи Талији.

Редитељска замисао да се хумором лакше исприча тешка драма с једне стране је и оправдана поготово када се узме у обзир естетика саме театарске куће, Сатиричког казалишта Керемпук из Загреба.

Јелена Перић

РЕЧ КРИТИКЕ

ПУТУЈУЋЕ КАЗАЛИШТЕ ШОПАЛОВИЋ
Сатиричко казалиште Керемпих (Загреб, Хрватска)

ОД ПОЗОРИШТА ДО КАЗАЛИШТА

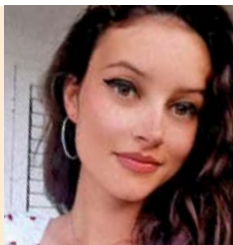
Хрватска позоришна публика имала је прилике да гледа поставке Нушићевих и Ковачевићевих драма у извођењу хрватских театара, али је први пут видела *Пућујуће позориште Шопаловић* у поставци Александра Поповског у Сатиричном казалишту Керемпих. Симовићеву драму је адаптирала Дора Делбианко тако што је текст кроатизирала, а радњу преместила у Славонију 1941. године. Зато се представа зове *Пућујуће казалиште Шопаловић*. Разлог због кога је то учињено може бити легитиман – желели су да покажу да оно што се дешава у драми се не тиче само Ужица и Србије већ би се исто тако могло догодити и у Хрватској. Друга велика интервенција тиче се реди-

тељског поступка. Редитељ је драму писану у стилу поетског реализма померио ка театрализацији. Поповски нам је показао разне „чари“ позоришта - хипербола (велика бундева), метафора (бела завеса која добија трагове црвене и црне боје). Исти принцип је искористио и у раду са глумцима: пантомима, играње улога, играње за замишљеним предметима и предметима који добијају нову, неочекивану функцију (корито које постаје преоокенаски брод, или плехани лонац који постаје позорница за једног глумца). Та игра театром по мало личи и на деције играње те стога поставка добија и једну веселост које нема у самом комаду. Разигравање и домаштавање текста јесте карактеристика редитељског стила Александра Поповског. Није нам једино јасно зашто је шишање Софије приказано као стрип, јер је то важна сцена у комаду, а елемената стрипа није било нигде у представи ни пре ни после ове сцене тако да она одскаче од целине. Но, оно

што увек привлачи највећу пажњу када је поставка *Пућујуће позориште Шопаловић* у питању је јесу глумци. Дробац Тарика Филиповића носи одело без кравате уместо народне ношње (костим Миа Поповска). Он игра Дробца као човека који је из села дошао у град, покушава се уклопити и даје себи на значају у новој средини. Он се самом себи јако свиђа све док се не сусретне са Софијиним лепотом која му открије његову ружноћу. Борко Перих (Матија Шопаловић), Анита Матић Делић (Елизабета Протић) су коректно следили редитељске инструкције и дали глумачки заокружена тумачења својих ликова. Марко Марковичић је успео да на сцени донесе изгубљеност у реалном животу Филипа Трнавца. Јако добра је била и Гина Инес Бојанић – сва избежена и усукана жена која је, како сам писац каже, живот потопила у кориту.

Марина Миливојевић Мађарев

Приредила
Лена
Јовановић:

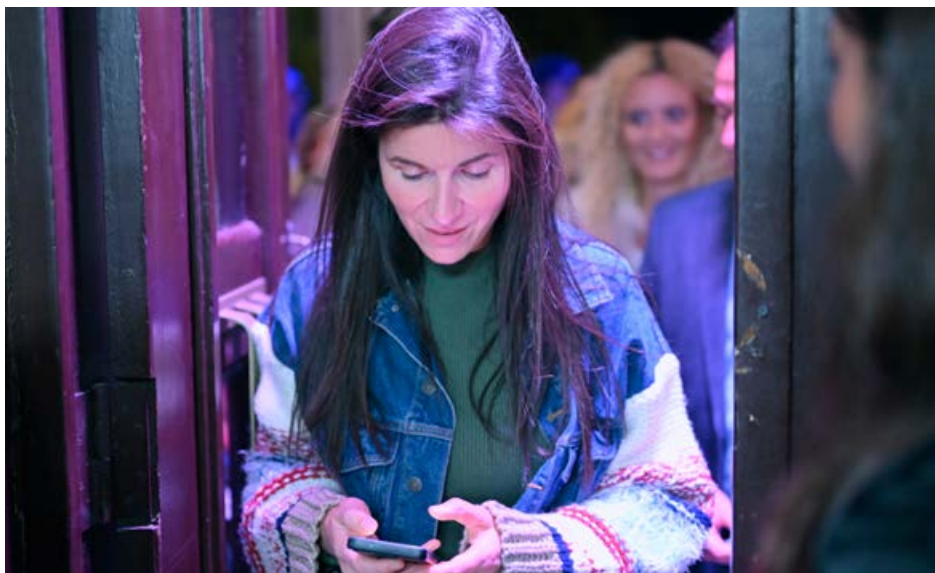

УТИСЦИ

Јако ми се допала представа. Мислим да је ово једно изузетно уметничко дело и један прави позоришни доживљај. Највише ми се допала сценографија.

Ова представа је за мене била прелепа. Највећи утисак је на мене оставило мучење глумаца за време рата, њихова борба да прођу кроз тај рат. Ово је једна баш добра прича, са добром поруком, јер треба видети како је то било тешко време за њих.

Представа је била одлична. Највише ми се допао начин на који су све ово извели. Раније сам гледала у Београду исту представу, ово је на сасвим другачији начин одрађено. Има пуно додирних тачака са данашњим временом.

ПУБЛИКЕ

Веома ми се допала представа, глума је била на изузетном нивоу и ако бих могла да направим неко поређење са предходним вечерима, мислим да су све представа сјајне и на завидном нивоу. Заиста сам задовољна овогодишњим фестивалом и пратим га већ неколико година. А у овој представи ми се највише свидело то како је показана та улога позоришта, шта позориште треба да представља и то како људи понекад не умеју да виде саму вредност позоришта.

Представа је предивна, одушевљена сам. Све ми се допало. Глума је била изванредна. Највећу пажњу ми је привукла сценографија, била је веома необична и аутентична. Све препоруке.

Фантастична представа и фантастична глума. Интересантно извођење, а посебно ми је драго што је приређено публици, баш у овом моменту ова тема. Ова тема је неопходна да се што више обрађује и да се приказује широким народним масама. Треба да се обрати пажња на праве ствари, на ствари које човека чине човеком, да не будемо звери!

ЈАНКО ЈЕЛИЋ

ПРВА ЉУБАВ

Режија, драматизација, костим и сценографија:
Милош Латиновић

Игра: Велизар Вејо Касалица

О ПРЕДСТАВИ

Шта остаје од једног живота када прођу године?

Прва љубав је монодрама која кроз причу о одрастању, сећању и пролазности времена отвара простор за препознавање оних осећања која, упркос годинама, никада сасвим не нестају.

Радња нас враћа у црногорско село друге половине 20. века, у време када се традиционални начин живота полако мења и уступа место новом добу. У средишту приче налази се једноставан младић и његово прво велико љубавно искуство – сусрет са девојком, који ће остати заувек уписан у његово сећање. Наизглед мала и обична прича о првој љубави тако прераста у причу о одрастању, сазревању и човеку

који, гледајући уназад, покушава да разуме сопствени живот.

Јанко Јелић гради свет представе из свакодневних ситуација, препознатљивог црногорског менталитета и специфичног хумора. Међутим, иза комичног слоја постепено се отварају дубље теме – усамљеност, пролазност, изгубљене прилике и потреба човека да сачува оно што је некада било важно.

У режији и драматизацији Милоша Латиновића, *Прва љубав* функционише као интимна исповест, али и као универзална прича о времену које пролази, док успомене остају. Велизар Вејо Касалица кроз прецизну, непосредну и изразито сугестивну глумачку игру гради читав свет представе, прелазећи из хумора у сету и из свакодневног у дубоко лично.

Посебна вредност монодраме јесте у томе што се иза приче једног човека препознаје искуство многих: прва љубав можда јесте непоновљива, али сећање на њу остаје једно од ретких места у животу у којем време накратко престаје да пролази.

АТМОСФЕРА НА ФЕСТИВАЛУ

ВЕЧЕРАС НА ФЕСТИВАЛУ

ПЕТАК | 9. октобар | Местно гледалиште љубљанско (Љубљана, Словенија)

Лоренс Сенелик, Јевгениј Шварц • ЗМАЈ

Режија: Нела Витошевић
Преводац: Боштјан Горенц
Адаптација: Нина Куцлар Стиковић и Нела Витошевић
Драматург: Нина Куцлар Стиковић
Сценограф: Игор Васиљев
Костимограф: Јелена Проковић
Композитор: Вал Фурст
Консултант за језик: Барбара Рогел
Дизајнер светла: Боштјан Кос
Дизајнер звука: Гашпер Торкар
Асистент костимографа: Саша Драгаш

Улоге:
Змај: Себастијан Каваца
Ланселот, витез луталица: Филип Самобор
Шарлеманка, архиварка: Мојца Функл
Елза, њена сестра: Ајда Смрекар
Градоначелник: Урош Смолеј
Хенри, градоначелников син: Матевж Слуга
Мачка: Тјаша Железник
Прва грађанка: Тања Димитријевска
Друга грађанка: Лена Хрибар Шкрлец
Трећа грађанка: Јулиа Кропец
Грађанин, чувар, тамничар: Џозеф Нзобандора Хозе
Дечак, син прве грађанке: Нејц Језерник

О ПРЕДСТАВИ

На свом путовању, витез Ланселот се зауставља у граду у коме већ четири стотине година влада страшни троглави змај, немилосрдни експлоататор и владар који сваке године бира нову девојку и прождире је. Упркос томе, грађани послушно прихватају његову тиранију. Двеста година нико се отворено није супротставио змају, а неки му се чак и диве. Храбри и добродушни Ланселот жели да ослободи град, па изазива змаја на двобој. Да би се решио изазивача пре борбе, змај прибегава разним

триковима, бестидно варајући, подмићујући, уцењујући и подстичући на убиство. Ланселот је изненађен што га чак и грађани, предвођени градоначелником, одвраћају од тога да их спасе из невоља. На крају, витез побеђује змаја и град је спасен. Али годину дана касније, у граду се готово ништа није променило. За то време, бивши градоначелник се уздигао до положаја тиранина, па сада чак и проглашава како је сам убио змаја, и именовао свог сина за новог градоначелника. Змајева владавина је за собом оставила покварене душе, а питање је како променити друштво, да ли је могуће убити змаја у сваком појединцу и чији је то задатак.

ОСНИВАЧИ ФЕСТИВАЛА

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
НИШ

Издавач: Народно позориште Ниш

За издавача: в. д. директора Народног позоришта Ниш Снежана Радовић

Редакција: Јована Станковић (уредница), Лена Јовановић • Прелом: Саша Јовановић

Фото: Никола Милосављевић/Зоран Здравковић • Штампа: Наис принт, Ниш • Тираж: 30 примерака

Народно позориште Ниш • Синђелићев трг бб, 18000 Ниш, Србија

Веб сајт: www.narodnopozeristenis.rs

Веб сајт фестивала: <https://teatarnaraskrscu.rs/>

Фејсбук страница: <https://www.facebook.com/NiskoNarodnoPozoriste/>

E-mail: npnis@narodnopozeristenis.rs • upravnik@narodnopozeristenis.rs

uprava@narodnopozeristenis.rs • marketing@narodnopozeristenis.rs